T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/246
KARAR NO : 2021/341
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Kapalı Ceza İnfazKurumunda tutuklu olarak bulunan davacının 2018 KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi sınavına girmesine izin verilmemesi nedeniyle, eğitim ve öğretim hakkı ile çalışma hakkından mahrum bırakıldığı ileri sürülerek uğranılan manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : İ.K.
Vekili : Av. Z.A.A.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. B.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, silahlı terör örgütüne üye olma suçundan halen Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacının,2016 yılında Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü bitirdiğini, Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliğinin kararı ile FETÖ/PDY terör örgütüne üye olmak suçlaması ile 06/06/2017 tarihinde tutuklandığını, 22/07/2018 tarihinde 2018 KPSS Lisans ve Eğitim Bilimleri sınavlarına girdiğini, ancak 05/08/2018 tarihinde yapılan 2018 KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi sınavına giremediğini, Ankara Batı İnfaz Hakimliğine verdiği şikayet dilekçeleri üzerine,kendisine sözlü olarak *Görevli Cumhuriyet Savcısının* cezaevinde sınava giriş için yeterli çoğunlukta kişi bulunmadığını gerekçe gösterdiği belirtilerek bilgi verildiğini, sonrasında da Ankara Batı İnfaz Hakimliğinin 2018/5402 sayılı kararı ile, terör suçundan kurumlarında bulunduğu bu sebeple talebinin reddedildiğinin belirtildiğini, davacının 22/07/2018 tarihinde girdiği sınavlar zamanında da ilgili kurumda terör suçu işlediği iddiası ile tutuklu olarak bulunduğunu, o sınavlara girip daha sonraki sınavlara girdirilmemesinin hukuki dayanaktan yoksun, bir gerçeğe dayandırılmadığının açık olduğunu, kendisine yazılı olarak gerekçenin verilmemesinin hukuken ayrı bir vahamet olup,Ankara Batı İnfaz Hakimliğinin 2018/5402 sayılı kararında ..*Tutuklunun talep ettiği yazının içeriğinin tutuklu tarafından biliniyor olması sebebiyle yazının verilmesinde hukuki bir yarar yoktur* denilerek idarece gerekçelendirmesi gereken durum gerekçelendirilmeyerek davacının ısnatı öğrenme ve yapılan işlemin gerekçesinden haberdar olma hakkından da mahrum bırakıldığını,böylesi gerekçeden yoksun bir sebeple de sınava giremediğini,Adalet Bakanlığı'na hizmet kusuru sebebiyle tazminat istemli başvuruda bulunulduğunu, ancak idarece geri dönüş yapılmayarak 60 günlük sürenin bitiminden itibaren dava açma süresinde iş bu davayı açma zaruriyetinin hasıl olduğunu,Anayasamızda ifade edilen çalışma hakkını kullanmak isteyen davacının bu hakkının gerekçesiz bir şekilde elinden alındığını,06/02/2018 tarihli 7083 sayılı Kanun'un 4. maddesinde *"Sınavlara ilişkin tedbirler"* başlığı altında *"Terör örgütü üyeliği veya bu Örgütlerin faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar sebebiyle tutuklu veya hükümlü olarak ceza infaz kurumunda bulunanlar, olağanüstü halin devamı ve kurumda barındırıldıkları süre zarfında, ülke genelinde uygulanan merkezî sınavlar ile örgün veya yaygın her türlü eğitim ve öğretim kurumları ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından ceza infaz kurumu içinde veya dışında yapılan ya da yaptırılan sınavlara giremezler.*" denildiğini, 18/07/2018 tarihinde *olağanüstü halin* kaldırıldığını, bu durumda yetersiz gerekçe ile çalışma ve eğitim öğretim hakkından mahrum bırakıldığını,eğitim hakkı ihlal edilen davacının sınava girememesinde idarenin bir personeli olan savcı tarafından hizmet kusuru bulunduğunu, söz konusu hizmet kusurunun idarenin personelinin keyfi bir eyleminden doğduğu, işlemden doğan manevi zararlarının davalı idarece *kusurlu sorumluluk* ilkesine göre tazmininin gerektiğini belirterek, 30.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 12. İdare Mahkemesi 21/12/2018 tarihli ve E.2018/2634, K. 2018/2540 sayılı kararı**ile, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere infaz hâkimliğinin görevli kılındığı, infaz hâkimliğinin kararlarına karşı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun'un uygulamasında takip edilmesi gereken sürecin düzenlenmiş bulunduğu açıklanarak, davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacının istinaf talebi, Ankara Bölge İdare Mahkemesi Onuncu İdari Dava Dairesinin 23/05/2019 tarihli ve E.2019/467, K.2019/870 sayılı kararı ile reddedilmiş, kararın onanmasına karar verilmiştir.

3. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/10/2020 tarihli ve E.2019/1086, K.2020/579 sayılı kararı** ile, davanın tutuklama kararının infazı sırasındaki hatalı işlemlere dayandırıldığı, infaz işleminin yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğu, bu nedenle davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, itiraz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un,*"Öğretimden yararlanma"* başlıklı 76. maddesi şöyledir:

" (1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitim evlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır.

(2) (Ek:14/4/2020-7242/35 md.) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

6. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin*"Öğretimden yararlanma"* başlıklı 89. maddesi şöyledir:

" (1) Açık kurumlar ile çocuk eğitim evlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır.

(2) Hükümlülere okuma-yazma öğretilmesi, örgün veya yaygın öğretim kurumları aracılığıyla, kuruma gelmeden önce eksik kalan eğitimlerinin tamamlattırılması ve öğrenimlerini devam ettirilmesi sağlanır.

(3) İlköğretim ara sınıflarından terk olanlardan, örgün eğitim çağını geçirmiş on beş ve daha üst yaşlarda bulunan her hükümlünün yaygın eğitime devam etmesi teşvik edilir."

7. 5275 sayılı Kanun'un,*"Kapalı ceza infaz kurumu dışına çıkma hâlleri"* başlıklı 92. maddesi şöyledir:

(1) Hükümlü; izin, hastaneye, Cumhuriyet Başsavcılığına veya duruşmaya sevk, eğitim, öğretim, işyurdu, cezanın ertelenmesi, salıverilme, nakil, deprem, sel gibi doğal afet ve yangın hâlleri dışında ve yetkili makamca verilmiş yazılı bir emir olmadıkça kapalı kurumun dışına çıkarılamaz. (Ek cümle: 15/8/2016-KHK-674/16 md.; Aynen kabul: 10/11/2016-6758/16 md.) 9 uncu maddenin ikinci fıkrasında yazılı suçlardan hükümlü ve tutuklu olanların, ceza infaz kurumu düzeni ile toplum güvenliğini tehlikeye düşürebileceği, terör örgütü veya diğer suç örgütü üyelerinin örgütsel amaçlı faaliyet ve haberleşmelerine imkân sağlayabileceği, yol, kalınacak ceza infaz kurumu ya da sınav merkezi veya okulda güvenlik açısından sakınca bulunabileceği değerlendirildiği takdirde kurum dışına çıkmaları Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kısıtlanabilir.

....."

8. *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, kuruma alınma ve kayıt işlemleri, hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına ve sağlığın korunması kurallarına uyma, bina ve eşyaların korunması, kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi, oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar, arama, disiplin cezalarının niteliği ve uygulanma koşulları, kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma,haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma, çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları, disiplin soruşturması, disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması, yönetim tarafından alınabilecek tedbirler, zorlayıcı araçların kullanılması, ödüllendirme, şikâyet ve itiraz, nakiller, disiplin nedeniyle nakil, zorunlu nedenlerle nakil, hastalık nedeniyle nakil, nakillerde alınacak tedbirler, avukat ve noterle görüşme hakkı, kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, kütüphaneden yararlanma, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, telefonla haberleşme hakkı, radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı, bu Kanunda sayılan günlerde dışarıdan gönderilen hediyeyi kabul etme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, muayene ve tedavi istekleri, hükümlülerin beslenmesi, iyileştirme programlarının belirlenmesi, hükümlülerin sayısı ve uygulanacak güvenlik tedbirleri, eğitim programları, öğretimden yararlanma, muayene ve tedavileri, sağlık denetimi, hastaneye sevk, infazı engelleyecek hastalık hâli, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmeleri, ziyaret, yabancı hükümlüleri ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

....."

9. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

10. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

11. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fıkrasında *"İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan davacının 2018 KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi sınavına girmesine izin verilmemesi nedeniyle, eğitim ve öğretim hakkı ile çalışma hakkından mahrum bırakıldığı ileri sürülerek uğranılan manevi zararın giderilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Dosyanın incelenmesinden, dosya içinde bulunan bilgi ve belgelerden, davacının, 05/08/2018 tarihinde yapılan 2018 KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi sınavına başvuru yapmasına rağmen sınava götürülmediğini, götürülmeme nedeninin kendisine yazı ile bildirilmesini dilekçe yazarak talep etmesine rağmen nedenin kendisine yazı ile bildirilmediğini, savcılığın verdiği bu haksız kararın nedenini bilmek istediğini belirterek yaptığı şikayet üzerine, Ankara Batı İnfaz Hakimliğinin 24/09/2018 tarihli ve E.2018/5258, K.2018/5402 sayılı kararı ile, tutuklunun sınav yerinin kurum dışı olan bir adres olduğu, tutuklu tarafından izin talebinde bulunulduğu, talebin terör suçu nedeniyle kurumda bulunduğundan reddedildiği ve görevli memurlar tarafından kendisine bilgi verildiğinin anlaşıldığı belirtilerek, tutuklunun talep ettiği yazının içeriğini biliyor olması, yapılan uygulamada hukuka aykırı bir durum olmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar verildiği, karara yapılan itirazın Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 22/10/2018 tarihli ve D.iş.2018/3035 sayılı kararı ile reddedildiği, ayrıca davacının, savcılık talimatıyla giremediği sınav nedeniyle haksız uygulamalara maruz kaldığından bahisle, 04/10/2018 tarihinde Adalet Bakanlığına yazmış olduğu dilekçesiyle 30.000 TL manevi tazminat ödenmesini istediği anlaşılmıştır.

16. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan *"... Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetlere"* ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/10/2020 tarihli ve E.2019/1086, K.2020/579 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin22/10/2020 tarihli ve E.2019/1086, K.2020/579 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN